

VALTUUSTON VAALIOHJE 2024

Hammaslääkäriliiton valtuuston vaali 21.10.–12.11.2024

YLEISTÄ

Suomen Hammaslääkäriliiton valtuuston vaali suoritetaan sähköisenä vaalina 21.10.–12.11.2024. Äänestysohjeet julkaistaan liiton vaalisivuilla ennen äänestyksen alkua. Vaalissa valitaan valtuustoon 40 jäsentä nelivuotiskaudelle 2025–2028. Valtuusto on jäsenistä koostuva liiton ylin päättäjä, joka linjaa liiton toimintaa ja edunvalvontaa.

Tässä oppaassa on tietoa valtuuston tehtävistä ja vaalin toteutuksesta sekä ohjeet ehdokkaaksi asettumisesta, vaaliliiton ja -renkaan perustamisesta ja vaaliasiakirjojen toimittamisesta vaalilautakunnalle. Oppaan lopussa on esimerkit edellisten vaalien vaaliliitoista ja -renkaista sekä selostettu vaaliliiton ja -renkaan ero ääntenlaskennassa. Ehdokasasettelun ohjeet ja lomakkeet löytyvät vaalisivuilta <http://www.hammaslaakariliitto.fi/valtuustovaali>. Ehdokasinfo julkaistaan myös Hammaslääkärilehdessä 8/2024, joka ilmestyy 23.8.

Ehdokasilmoitukset sekä vaaliliittoja ja vaalirenkaita koskevat asiakirjat on toimitettava ohjeiden mukaan vaalilautakunnalle sähköpostilla osoitteeseen valtuustovaali@hammaslaakariliitto.fi 22.9.2024 mennessä.

VALTUUSTON ROOLI JA TEHTÄVÄT

Hammaslääkäriliiton jäsenet valitsevat valtuuston vaalilla joka neljäs vuosi. Valtuusto on liiton ylin päättäjä ja se varmistaa jäsenten mielipiteen kuulumisen liiton päätöksenteossa. Valtuusto on näköalapaikka, jossa pääsee vaikuttamaan liiton ja ammattikunnan asioihin ja hammaslääkärien työelämän tulevaisuuteen. Valtuutetuilla on tärkeä tehtävä tuoda eri tehtävissä toimivien hammaslääkärien ja eri alueiden ääni keskusteluun ja päätöksentekoon. Valtuutetut voivat vaikuttaa liiton edunvalvonnan linjauksiin, tehdä aloitteita kokouksessa ja tuoda esille tärkeäksi kokemiaan asioita myös kokousten välillä.

Valtuustossa on 40 jäsentä, joista 36 varsinaista jäsentä ja 4 opiskelijajäsentä. Valtuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kevät- ja syyskokoukseen. Valtuuston kokoukset ovat pääasiassa yksi- tai kaksipäiväisiä. Valtuusto voidaan kutsua tarvittaessa ylimääräisiin kokouksiin. Kokouksen ohjelmassa on neuvottelukokous, jossa kuullaan liiton edustajien puheenvuoroja ja ulkopuolisia alustuksia sekä käsitellään asioita yhteisesti ja ryhmissä. Valtuuston virallinen kokous järjestetään neuvottelukokouksen jälkeen.

- Kevätkokouksessa valtuusto käsittelee liiton vuosikertomuksen ja vahvistaa tilinpäätöksen.
- Syyskokouksessa valtuusto vahvistaa liiton toimintasuunnitelman ja talousarvion seuraavalle toimintavuodelle sekä valitsee hallituksen puheenjohtajan, kaksi varapuheenjohtajaa ja muut hallituksen jäsenet.
- Uuden valtuuston järjestäytymiskokous pidetään yksipäiväisenä valtuustokauden alussa.
- Jos valtuutettu on estynyt kokoukseen osallistumisesta, paikalle kutsutaan varavaltuutettu. Varavaltuutettu edustaa samaa vaalipiiriä ja vaaliliittoa/rengasta kuin varsinainen valtuutettu.

VAALIN AIKATAULU

- Äänioikeutettuja ja vaalikelpoisia ovat kaikki **20.8.2024 mennessä** hyväksytyt liiton varsinaiset jäsenet ja opiskelijajäsenet.
- Vaaliluettelo on tarkistusta varten nähtävänä liiton toimistossa 26.–30.8., jolloin voi tarkistaa äänioikeuden ja tehdä mahdolliset huomautukset vaalilautakunnalle.
- Ehdokasasettelun ohjeet ja lomakkeet julkaistaan vaalisivuilla <http://www.hammaslaakariliitto.fi/valtuustovaali>. Ehdokasinfo julkaistaan myös Hammaslääkärilehdessä 8/2024, joka ilmestyy 23.8.
- Ehdokasilmoitukset sekä vaaliliittoja ja vaalirenkaita koskevat asiakirjat on toimitettava ohjeiden mukaan vaalilautakunnalle sähköpostilla osoitteeseen valtuustovaali@hammaslaakariliitto.fi **22.9.2024 mennessä**.
- Ehdokkaille lähetetään sähköpostilla pyyntö ehdokasesittelyä varten. Esittelyt toimitetaan liiton viestintään **24.9.2024 mennessä**. Ehdokkaaksi aikovien on hyvä varautua pyyntöön ennalta, koska vastausaikataulu on tiukka. Ehdokasesittelyn ohjeet ja kysymykset julkistetaan hyvissä ajoin ennen ehdokasasettelun päättymistä.
- Ehdokasesittelyt julkaistaan 18.10. ilmestyvässä Hammaslääkärilehdessä (10/2024) ja vaalisivuilla.
- Ehdokasesittelyt ja äänestysohjeet ovat vaalisivuilla www.hammaslaakariliitto.fi/valtuustovaali ennen vaalin alkua.
- Sähköisen vaalin äänestysaika on **21.10.–12.11.2024**. Äänioikeutetuille postitetaan muistutuskortti vaalin alkaessa.
- Vaalin tuloksesta tiedotetaan vaalisivuilla ja Hammaslääkärilehdessä.

EHDOKKAAKSI ASETTUMINEN

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

- Äänioikeutettuja ja vaalikelpoisia ovat 20.8.2024 mennessä varsinaiseksi jäseneksi tai opiskelijajäseneksi hyväksytyt liiton jäsenet.
- Vaaliluettelo on tarkistusta varten nähtävänä liiton toimistossa 26.–30.8.2024, jolloin voi tarkistaa äänioikeuden ja tehdä mahdolliset huomautukset vaalilautakunnalle.

Vaalipiirit ja ehdokkaaksi asettuminen

- Vaalissa on kolme vaalipiiriä.
- Vaalipiiri 1 (Manner-Suomi), valitaan 35 valtuutettua. Vaalipiirissä äänioikeutetut saavat äänestää ketä tahansa vaalipiirin ehdokasta.
- Vaalipiiri 2 (Ahvenanmaa), valitaan 1 valtuutettu.
- Vaalipiiri 3 (Opiskelijat), valitaan 4 opiskelijavaltuutettua, yksi jokaiselta opiskelupaikkakunnalta (Helsinki, Kuopio, Oulu, Turku). Opiskelijajäsenet äänestävät opiskelijaehdokkaita.
- Ehdokkaaksi saa asettua siinä vaalipiirissä, jossa itse äänestää.

Ehdokkaaksi asettuminen ja vaaliasiamies

Ehdokkaaksi voi asettua liiton äänioikeutettu jäsen, kun häntä tukee yksi liiton äänioikeutettu jäsen samasta vaalipiiristä. Tämä toimii ehdokkaan vaaliasiamiehenä. Ehdokkaaksi asettuminen edellyttää ehdokasilmoituksen täyttämistä ja allekirjoittamista yhdessä vaaliasiamiehen kanssa.

Ehdokasilmoitus

Ehdokkaaksi asettumisesta tehdään kirjallinen **ehdokasilmoitus**, jonka vaaliasiamies allekirjoittaa. Ehdokasilmoituksessa saa olla vain yksi ehdokas. Ilmoituksessa tulee olla ehdokkaan allekirjoitus. Vaaliasiamies saa asettaa ehdolle yhden ehdokkaan, eikä hän saa asettaa itseään ehdolle. Ehdokkaan vaaliasiamies voi toimia myös vaaliliiton ja -renkaan asiamiehenä.

Ehdokasilmoituslomake on liiton vaalisivuilla.

Vaaliliiton ja vaalirenkaan perustaminen

Ehdokkaat voivat muodostaa vaaliliittoja ja -renkaita tukemaan oman ryhmän ehdokkaiden läpimenoa. Vaaliliittojen ja renkaiden muodostamisessa kannattaa sopia esimerkiksi alueellisesti tai samoja etuja ajavien ehdokkaiden kanssa. **Vaaliliitto- ja rengasilmoituslomakkeet ovat liiton vaalisivuilla.**

Vaaliliitto

Kahdella tai useammalla ehdokkaalla on oikeus perustaa vaaliliitto vaalipiirinsä alueella. Vaaliliitto perustetaan ja siihen liitytään kirjallisesti ilmoittamalla siitä **vaaliliittoilmoituksella**, jonka ehdokkaan vaaliasiamies allekirjoittaa. Vaaliliitolla tulee olla asiamies, joka on liiton äänioikeutettu jäsen.

Vaaliliitto voi päättää ehdokkaiden järjestyksen vaaliliiton sisällä. Vaaliliiton asiamiehen tulee ilmoittaa siitä vaaliliittoilmoituksessa. Jos järjestystä ei ilmoiteta, ehdokkaat laitetaan aakkosjärjestykseen. Vaaliasiamiehille lähetetään liiton toimistosta sähköpostitse tieto, ketkä jäsenet kuuluvat kyseiseen vaaliliittoon. Näin varmistetaan, että vaaliliiton ehdokkaista on yhteisymmärrys. Asiamiesten nimet julkaistaan vaalisivuilla niiltä osin, kun tietoja on saatavilla.

Vaaliliiton tunnus

Vaaliliitolla tulee olla yhteinen tunnus, joka kertoo vaaliliiton yhteisestä intressistä. Tunnus on mainittava vaaliliittoilmoituksessa.

Vaalirengas

Vaalirengas on vaaliliittojen tai vaaliliittojen ja ehdokkaiden yhteenliittymä. Vaalirenkaan tavoitteena on parantaa siihen kuuluvien vaaliliittojen tai ehdokkaiden asemaa verrattuna siihen, jos ne olisivat vaalissa itsenäisesti. Vaalirenkaan voi perustaa kaksi tai useampi vaaliliitto sekä vaaliliitto ja ehdokkaat. Vaalirengas muodostetaan siten, että vaaliliittojen tai ehdokkaiden asiamiehet ilmoittavat siitä **vaalirengasilmoituksella**. Vaalirenkaalla tulee olla asiamies, joka on liiton äänioikeutettu jäsen.

Vaalirenkaassa voi olla enintään kaksi kertaa se määrä ehdokkaita kuin vaalissa on valittavia. Käytännössä äänestysaluejaon huomioiden tämä tarkoittaa sitä, että suurin vaalirengas mannervaalipiirissä voi käsittää 70 ehdokasta, Ahvenanmaan vaalipiirissä 2 ehdokasta ja opiskelijoiden vaalipiirissä 8 ehdokasta.

Vaalirenkaan tunnus

Vaalirenkaalla on oltava tunnus, joka on mainittava vaalirengasilmoituksessa.

Vaaliasiakirjojen toimittaminen vaalilautakunnalle 22.9.2024 mennessä

- Ehdokasilmoitukset sekä vaaliliittoja ja vaalirenkaita koskevat asiakirjat on toimitettava vaalilautakunnalle sähköpostilla osoitteeseen valtuustovaali@hammaslaakariliitto.fi **22.9.2024 mennessä.**
- Asiakirjoja käsittelevä sähköpostiviesti pyydetään nimeämään selkeästi.
- Vaalilautakunta suosittelee asiakirjojen toimittamista hyvissä ajoin ennen määräpäivää.
- Vaaliin liittyvät asiakirjat on laadittava täsmällisesti annettujen ohjeiden mukaan. Puutteellisesti laaditut tai myöhässä saapuneet ehdokasilmoitukset hylätään.

Lisätietoja liiton toimistosta:

- lakimies Heikki Kuusela, heikki.kuusela@hammaslaakariliitto.fi
- vaaleihin liittyvissä asioissa palvelee sähköposti: valtuustovaali@hammaslaakariliitto.fi

Äänestäminen

- Äänestäminen tapahtuu sähköisesti. Linkki erilliselle äänestyssivulle ja ohjeet äänestämistä varten tulevat vaalisivuille www.hammaslaakariliitto.fi/valtuustovaali ennen äänestysajan alkua. Sähköisen vaalin äänestysaika on **21.10.–12.11.2024**. Vaalin tulos on selvillä 13.11.2024.
- Äänioikeutettu kirjautuu äänestyssivulle verkkopankkitunnuksilla. Ehdokkaiden nimet ja numerot näkyvät ruudulla ehdokaslistojen yhdistelmässä. Ehdokkaan valinta ja valinnan hyväksyminen tapahtuu äänestyssivulla olevan ohjeen mukaisesti.

VAALILIITTOJEN JA RENKAIDEN MERKITYS JA ESIMERKIT

On tärkeää, että vaalissa on riittävän paljon ja monipuolisesti ammattikuntaa edustavia ehdokkaita eri puolilta maata, erilaisista työpaikoista ja eri sektoreilta ja työuran vaiheista. Näin valtuuston työssä ja päätöksenteossa tulevat esille ammattikunnan erilaiset näkemykset. Hyvä ehdokasjoukko herättää kiinnostusta ja kannustaa äänestämään,

Ehdokkaan kannattaa liittyä vaaliliittoon toisten samoja etuja ajavien ehdokkaiden kanssa. Mitä suuremmassa ryhmittymässä ehdokas on mukana ja mitä enemmän oma ryhmittymä saa ääniä, sitä helpompaa ehdokkaan läpimeno on. Äänten laskennassa käytetään suhteellista vaalitapaa eli valtuustopaikat jaetaan vaalissa esiintyneille vaaliliitoille tai -renkaille siinä suhteessa kuin ne ovat saaneet ääniä.

Vuoden 2020 valtuuston vaalissa manner-Suomen vaalipiirissä (vaalipiiri 1) oli seuraavat vaaliliitot ja renkaat:

- Vaaliliitto A
- Vaalirengas B, jonka muodostivat vaaliliitto B1 ja vaaliliitto B2
- Vaalirengas C, jonka muodostivat vaaliliitto C1 ja vaaliliitto C2

Esimerkki vaaliliiton ja vaalirenkaan eroista ääntenlaskennassa

Vaaleissa on jaossa neljä paikkaa. Vaaleissa on kolme vaaliliittoa ”Siniset”, ”Punaiset” ja Vihreät”.

Vaaliliitossa ehdokkaat asetetaan saamansa äänimäärän mukaiseen järjestykseen. Tämän jälkeen eniten ääniä saanut saa vertausluvuksi koko vaaliliiton äänimäärän, toiseksi eniten ääniä saanut puolet (1/2), kolmanneksi eniten ääniä saanut kolmasosan (1/3).

Vaalirenkaassa vaaliliiton ehdokkaat asetetaan saamansa äänimäärän mukaiseen järjestykseen ja tämän jälkeen ehdokkaille lasketaan vertausluvut edellä vaaliliittojen yhteydessä esitetyllä tavalla.

Vaaliliittoihin kuulumaton ehdokas saa vertauslukuunsa saamansa äänimäärän.

Tämän jälkeen kaikki vaalirenkaan ehdokkaat asetetaan vertauslukujensa mukaiseen järjestykseen. Lopuksi vaalirenkaan ehdokkaista suurimman vertausluvun saaneelle ehdokkaalle annetaan lopulliseksi vertausluvuksi koko vaalirenkaan sama äänimäärä, toiselle puolet (1/2), kolmannelle yksi kolmasosa (1/3) jne.

Esimerkki 1: Miten paikat jakautuvat vaaliliittojen kesken ilman vaalirenkaita?

Ehdokkaan nimi	Vaaliliitto	Äänimäärä	Vertausluku	Valituksi tulleet
A	Siniset	15	29	VALITTU
B	Siniset	14	14,5	

Ehdokkaan nimi	Vaaliliitto	Äänimäärä	Vertausluku	Valitut
C	Punaiset	13	36	VALITTU
D	Punaiset	12	18	
E	Punaiset	11	12	

Ehdokkaan nimi	Vaaliliitto	Äänimäärä	Vertausluku	Valitut
F	Vihreät	18	42	VALITTU
G	Vihreät	17	21	VALITTU
H	Vihreät	7	14	

Esimerkki 2: Miten paikat jakautuvat tilanteessa, jossa ”Siniset” ja ”Punaiset” ovat muodostaneet vaalirenkaan?

Ehdokkaan nimi	Vaalirengas	Äänimäärä	Vertausluvut	Valituksi tulleet
A	Siniset + Punaiset	15	29 / 32,5	VALITTU
B	Siniset + Punaiset	14	14,5 / 16,25	
C	Siniset + Punaiset	13	36 / 65	VALITTU
D	Siniset + Punaiset	12	18 / 21,67	VALITTU
E	Siniset + Punaiset	11	12 / 13	

Ehdokkaan nimi	Vaaliliitto	Äänimäärä	Vertausluku	Valitut
F	Vihreät	18	42	VALITTU
G	Vihreät	17	21	
H	Vihreät	7	14	

Vaalirenkaan ansiosta ehdokas D pääsi läpi ehdokkaan G asemasta.